

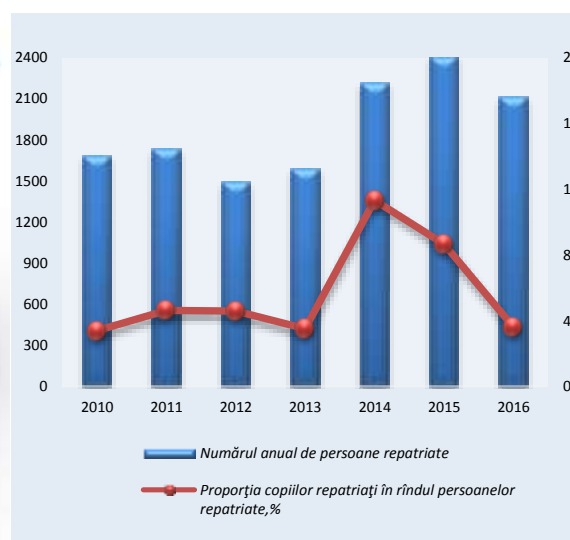

MINISTERUL AFACERILOR INTERNE
AL REPUBLICII MOLDOVA

BIROUL MIGRAȚIE ȘI AZIL

Compendiul Statistic
al
Profilului Migrațional Extins al Republicii Moldova
pentru anii 2014-2016

Chișinău 2017

CUPRINS

INTRODUCERE	4
LISTA ABREVIERILOR	5
I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE	6
1.1. Emigrarea populației	6
<i>Emigrarea autorizată</i>	6
<i>Emigrarea pentru studii</i>	8
<i>Emigrarea involuntară</i>	8
<i>Emigrarea temporară/ circulară</i>	9
<i>Migrația temporară a forței de muncă</i>	11
1.2. Imigrarea populației	13
<i>Imigrarea</i>	13
<i>Repatrierea</i>	15
<i>Readmisia</i>	15
<i>Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane</i>	16
<i>Stocul populației de proveniență străină</i>	17
<i>Naturalizarea</i>	19
<i>Azilul și Apatridia</i>	20
<i>Combaterea șederii ilegale a străinilor</i>	22
II. IMPACTUL MIGRAȚIEI	24
2.1. Migrația și evoluția demografică	24
2.2. Migrația și dezvoltarea economică	27
2.3. Migrația și dezvoltarea socială.....	28
III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI	31
3.1. Cadrul Legislativ	31
3.2. Cadrul Normativ	32
3.3. Cadrul Instituțional.....	33

Lista tabelelor

Tabelul 1. Numărul anual de emigrări autorizate după mediul de reședință anterior, grupe mari de vârstă al emigrantului și țara de destinație, persoane.....	7
Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %	7
Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare.....	8
Tabelul 4. Emigrarea cetățenilor moldoveni estimată conform definiției internaționale (persoane aflate în afara țării de 12 luni și mai mult), după sexe și grupe de vârstă, persoane	9
Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și consulare ale RM din țările gazdă în anii 2014-2016*, persoane.....	10
Tabelul 6. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație, mii persoane .	11
Tabelul 7. Distribuția migranților temporari/ circulari după nivelul de instruire și sexe, mii persoane.....	12
Tabelul 8. Distribuția migranților temporari / circulari după sexe și grupe de vârstă, mii persoane	12
Tabelul 9. Distribuția migranților temporari /circulari după medii de reședință și grupe de vârstă, mii persoane.....	12
Tabelul 10. Distribuția străinilor sosiți după principalele scopuri, persoane	13
Tabelul 11. Distribuția imigranților după nivelul de instruire, persoane	14
Tabelul 12. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor	14
Tabelul 13. Distribuția imigranților după țările de cetățenie ale acestora, persoane.....	14
Tabelul 14. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de origine, persoane .	15
Tabelul 15. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane.....	16
Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului)	17
Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului).....	18
Tabelul 18. Distribuția numărul străinilor care locuiesc în RM pe vârste și sexe, persoane.....	18
Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului).....	19
Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie (stoc la sfârșitul anului)*, persoane	19
Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină.....	21
Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane.....	22
Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil după tip, stoc la sfârșitul anului	22
Tabelul 24. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip	23
Tabelul 25. Activități în domeniul prevenirii și combaterii șederii ilegale a străinilor în Republica Moldova	24
Tabelul 26. Indicatori demografici generali	25
Tabelul 27. Componenta demografică a populației,%	25
Tabelul 28. Numărul populației stabile pe sexe și grupe de vârstă, la sfârșitul anului, persoane	26
Tabelul 29. Populația urbană versus cea rurală.....	26
Tabelul 30. Indicatori economici globali	27
Tabelul 31. Dinamica indicatorilor sărăciei	27
Tabelul 32. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice.....	28
Tabelul 33. Populația economic activă și ocupată	28
Tabelul 34. Indicatorii Forței de muncă	28
Tabelul 35. Numărul de copii lăsați în RM de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Educației*	30

Tabelul 36. Numărul de copii lăsați în RM de părinții, inclusiv cei care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei*	30
Tabelul 37. Evoluția ratelor brute de înrolare în învățământul general obligatoriu*	31
Tabelul 38. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății*	31

INTRODUCERE

Acest Compendiu Statistic al PME al RM pentru anii 2014–2016, a fost elaborat de Biroul Migrație și Azil al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova, desemnat drept instituție responsabilă pentru elaborarea PME prin Hotărârea Guvernului Nr. 634 din 24.08.2012 cu privire la aprobarea Listei indicatorilor și a Șablonului PME al Republicii Moldova. Compendiul este o continuare a Raportului analitic al PME și prezintă o analiză succintă a informației despre mișcarea migratorie internațională a populației și impactul acestui fenomen, reflectând situația în perioada anilor 2014 – 2016 în 38 de tabele statistice.

Compendiul dat cuprinde trei părți: Partea I, *Tendențe migraționiste*, care oferă date despre Emigrare și Imigrare a populației. *Componenta Emigrarea populației* conține date despre: numărul persoanelor oficial plecate din țară pentru a se stabili cu domiciliul permanent peste hotare; numărul persoanelor plecate peste hotare la studii; la muncă și alte scopuri, dar cu intenția de a reveni în țară, reflectate după vârste, sexe și țara de destinație, precum și date despre emigrarea involuntară. *Componenta Imigrarea populației*, conține date despre: imigrare în Republica Moldova, reflectate după scopul sosirii și țara de cetățenie a imigrantului; repatriere și readmisie/returnare a cetățenilor moldoveni; numărul refugiaților, beneficiarilor de protecție umanitară și a solicitanților de azil. Partea a II, *Impactul migrației*, conține date despre evoluția principalilor indicatori demografici, economici și sociali. Partea a III–a, *Cadrul de gestionare a migrației*, prezintă lista actelor legislative și normative din domeniul migrației, precum și cadrul instituțional, funcțional în anul de referință (anexa 1).

Datele statistice incluse în Compendiu pentru perioada 2014-2016, permit corelarea cu datele din PME pentru perioada 2005-2015 și asigură posibilitatea unei analize în dinamică.

Acest Compendiu Statistic mai reprezintă și un rezultat al unui vast efort comun de colectare și analiză a datelor, la care au contribuit multe instituții și persoane prin diferite căi, dar care sunt de o importanță egală. În acest context, sunt aduse cuvinte de mulțumire tuturor membrilor Grupului Tehnic de Lucru inter-instituțional (Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor, Ministerul Afacerilor Interne, Biroul Național de Statistică, Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene, Ministerul Muncii Protecției Sociale și Familiei, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației, Ministerului Economiei, Biroului Relații cu Diaspora) și observatorilor, pentru participare activă și contribuții importante.

Compendiul Statistic este elaborat în baza datelor oficiale din sursele administrative obținute de la ministerele și autoritățile publice centrale responsabile de evidența și colectarea datelor ce țin de migrația internațională a populației.

LISTA ABREVIERILOR

ANOFM	Agenția Națională pentru Ocuparea Forței de Muncă
AFM	Ancheta Forței de Muncă
BM	Banca Mondială
BMA	Biroul Migrație și Azil
BNM	Banca Națională a Moldovei
BNS	Biroul Național de Statistică
BRD	Biroul pentru Relații cu Diaspora
CBGC	Cercetarea Bugetelor Gospodăriilor Casnice
CE	Comisia Europeană
CSI	Comunitatea Statelor Independente
IGPF	Inspectoratul General al Poliției de Frontieră
EMD	Echipelor Multidisciplinare
GTL	Grupul Tehnic de Lucru
ICNUR	Înaltul Comisariat al Națiunilor Unite pentru Refugiați
ÎS „CRIS „Registru”	Întreprinderea de Stat Centrul Resurselor Informaționale de Stat „Registru”
MAEIE	Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene
MAI	Ministerul Afacerilor Interne
MF	Ministerul Finanțelor
MMPSE	Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei
MS	Ministerul Sănătății
MTIC	Ministerul Tehnologiei Informației și Comunicațiilor
OIM	Organizația Internațională pentru Migrație
ONU	Organizația Națiunilor Unite
PIB	Produsul Intern Brut
PM	Parteneriatul de Mobilitate
PME	Profilul Migrațional Extins
PNUD	Programul Națiunilor Unite pentru Dezvoltare
RM	Republica Moldova
RPL	Recensământul Populației și al Locuințelor
SNR	Sistemul Național de Referire
TFU	Traficul de Ființe Umane
UE	Uniunea Europeană

I. TENDINȚE MIGRAȚIONISTE

1.1. Emigrarea populației

În Republica Moldova sunt utilizate, în linii mari, trei abordări privind estimarea volumului emigrării internaționale, acestea fiind:

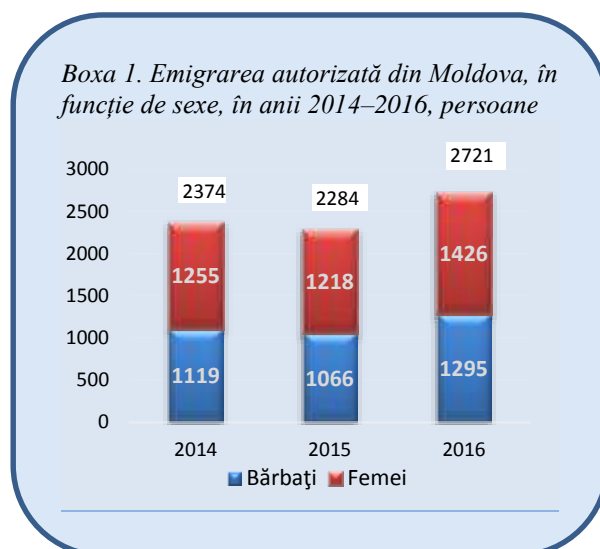
1. *Emigrarea autorizată*, această formă include retragerea vizei de reședință și declararea emigrării pe termen lung sau pentru totdeauna din țară, cunoscută în țară și sub termenul de emigrare permanentă;
2. *Plecarea la muncă sau în căutare de lucru peste hotare*, dar cu intenția de a reveni, cunoscută în țară ca fiind migrarea temporară/ circulară;
3. *Plecarea din țară, înregistrată la frontieră*, aceasta de facto incluzând ambele: emigrarea autorizată/permanentă și migrarea temporară/circulară.

Există diferite date și surse de informații privind estimarea emigrării, iar cele mai relevante, care ar putea fi utilizate pentru monitorizarea procesului și a impactului fenomenului migrației asupra situației în diverse domenii, sunt prezentate și analizate în acest capitol.

Analiza situației privind emigrarea din Republica Moldova în cadrul acestui capitol se axează preponderent pe datele privind fluxurile anuale ale celor plecați din țară conform surselor administrative și a datelor disponibile în acest sens. Numai în unele cazuri se prezintă, pentru comparare, datele ce țin de stocurile cumulative la data raportării.

Emigrarea autorizată

Emigrarea autorizată peste hotare, estimată în baza datelor MTIC (ÎS CRIS „Registru”) continuă să fie actuală în Moldova, acest fenomen în 2016 a înregistrat o majorare în raport cu anii precedenți. Conform datelor oficiale, în 2014 au emigrat autorizat peste hotare 2.374 persoane, iar în 2016 acest număr s-a mărit cu circa 15%, constituind 2.721 persoane (Tabelul 1). Conform datelor privind fluxul anual al emigrării autorizate, pe parcursul ultimilor 3 ani a emigrat un număr mai mare de femei. Astfel, ponderea femeilor a depășit cu aproximativ 12% ponderea bărbaților care au emigrat în această perioadă (Boxa 1).

Datele privind fluxul anual al emigrării autorizate pe grupe de vârstă denotă că emigrează preponderent persoane tinere. În totalul numărului de emigrări autorizate în anul

2016, cea mai mare pondere este înregistrată pentru populația până la 40 ani (64%) numărul acestora înregistrând o majorare cu cca. 21% comparativ cu anul 2015 (Tabelul 1).

Analiza datelor privind țara de destinație a persoanelor care au emigrat autorizat denotă că în anul 2016 circa 32% și-au ales noul domiciliu în Federația Rusă (42% - în 2015); 23% în S.U.A (13% - în 2015); Ucraina- 13%, Germania - 10%, Israel -7% cele din urmă păstrând aproximativ valorile anilor precedenți.

Preponderent emigrează autorizat populația din mediul urban, numărul acestora în 2016 fiind de 2,5 ori mai mare (1.934 persoane) față de numărul celor din mediul rural (787 persoane), păstrând tendințele anilor anteriori.

Tabelul 1. Numărul anual de emigrări autorizate după mediul de reședință anterior, grupe mari de vârstă al emigrantului și țara de destinație, persoane

	2014	2015	2016
2.1.1. Total au emigrat	2374	2284	2721
<i>inclusiv grupa de vârstă, ani :</i>			
0-19	531	515	695
20-39	844	929	1048
40-59	614	562	653
60-79	354	243	298
80 și peste	31	35	27
<i>Au emigrat din :</i>			
Mediul urban	1789	1652	1934
Mediul rural	585	632	787
<i>Au emigrat în:</i>			
Federația Rusă	788	961	857
S.U.A	285	287	623
Ucraina	602	312	375
Germania	223	253	285
Israel	220	174	181
Austria	32	28	42
Turcia	22	26	25
Alte țări	202	243	333

Sursa: MTIC (ÎS „CRIS „Registru”)

Tabelul 2. Indicatori relativi privind emigrarea autorizată a cetățenilor RM, în %

	2014	2015	2016
2.1.4. Rata de creștere a emigrărilor autorizate ale cetățenilor RM	90,05	96,21	119,13
2.1.5. Decalajul de gen al emigrării autorizate a cetățenilor RM (femei/bărbați)	112,15	114,26	110,12
2.1.6. Proporția relativă a emigranților din mediul rural versus urban	32,35	32,26	40,69

Sursa: MTIC (ÎS „CRIS” Registru”)

Emigrarea pentru studii

Numărul de cetățeni moldoveni înmatriculați la studii peste hotare în baza protocoalelor internaționale de colaborare la care Ministerul Educației este parte, în perioada analizată s-a majorat, constituind 6.065 persoane în anul 2016. Comparativ cu anii 2015 și 2014 numărul respectiv a crescut cu cca. 11%.

În anul de referință, analogic anilor anteriori, din totalul cetățenilor moldoveni plecați la studii peste hotare circa 93% studiau în România, în Federația Rusă - 5%, în Bulgaria - 2,1%, în alte state se aflau mai puțin de un procent din totalul persoanelor plecate la studii peste hotare în baza protocoalelor internaționale de colaborare (Boxă 2).

Boxa 2. Numărul cetățenilor moldoveni care își fac studiile peste hotare, după țări, persoane

Țara	2014	2015	2016
Total plecați la studii*	5469	5485	6065
<i>din care în :</i>			
România	5000	5000	5610
Federația Rusă	328	328	301
Bulgaria	114	130	130
China	10	11	8
Cehia	10	10	10
Slovacia	7	6	6

Sursa: MEd.

*Fără persoanele plecate la studii peste hotare în baza contractelor individuale

Emigrarea involuntară

Emigrația involuntară către finele anului 2016 a înregistrat o creștere de 2,8 ori în comparație cu anul 2014. Analiza în acest context este bazată pe informația obținută din bazele de date internaționale (ÎCNUR). Conform acestor date numărul cetățenilor moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare în 2016 a constituit 4.075 persoane, față de 1.449 persoane în anul 2014. În perioada menționată a crescut și numărul total de solicitanți de azil din Moldova, care au obținut statut de refugiat peste hotare, la sfârșitul anului 2016 fiind înregistrați, recunoscuți drept refugiați 2.291 persoane din RM, față de 2.242 persoane în 2014 (Tabelul 3).

Tabelul 3. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil și recunoscuți drept refugiați peste hotare

	2014	2015	2016
Persoane			
2.3.7. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare	1449	3402	4075
2.3.8. Numărul de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare	2242	2264	2291
Rata de creștere în raport cu anul precedent			
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați ca solicitanți de azil peste hotare ,%	65,0	134,8	20,0
Rata de creștere a numărului de cetățeni moldoveni înregistrați, recunoscuți drept refugiați peste hotare ,%	1,6	0,98	1,2

Sursa : BD ÎCNUR

Emigrarea temporară/ circulară

O sursă importantă, ce oferă posibilitatea estimării volumului emigrării, inclusiv conform definiției internaționale¹ este informația DPF, și anume datele despre perioada aflării persoanelor în afara țării, în baza înregistrărilor traversării Frontierei de Stat controlate de autoritățile oficiale ale RM.

Conform acestei surse numărul cetățenilor moldoveni plecați din țară pentru diferite perioade de timp la sfârșitul anului 2016 a fost de 764,0 mii persoane, din care 409,7 mii femei și 354,3 mii bărbați. Numărul celor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni a constituit

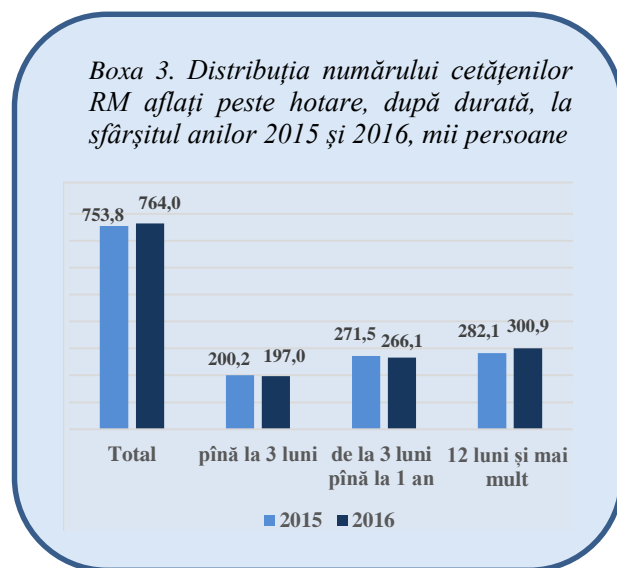
300,9 mii persoane, în creștere cu cca 19 mii persoane, față de anul 2015 (Boxa 3). Analiza distribuției numărului acestora pe grupe de vârstă în anul 2016 comparativ cu anul 2014, denotă creșterea numărului persoanelor ce se aflau în afara țării mai mult de 12 luni pentru grupele de vârstă 30 -34 ani și 35- 39 ani (Tabelul 4). De menționat că DPF dispune doar de datele acumulate de la Punctele de trecere a Frontierei de Stat, controlate de autoritățile oficiale ale Republicii Moldova, astfel datorită faptului că persoanele pot traversa frontiera prin segmentul transnistrean e posibilă atât subestimarea cât și supraestimarea volumului emigrării.

O altă sursă administrativă de date care permite estimarea volumului emigrării cetățenilor RM sunt datele MAEIE, obținute de la misiunile diplomatice și oficiile consulare ale RM. Conform acestor date numărul estimativ al cetățenilor RM care se aflau peste hotare la sfârșitul anului 2015 a fost de circa 805 mii persoane. Distribuția numărului estimativ al cetățenilor RM după țările gazdă indică, că aproximativ 80% din numărul total locuiau pentru diferite perioade în Federația Rusă și Italia (Tabelul 5).

Tabelul 4. Emigrarea cetățenilor moldoveni estimată conform definiției internaționale (persoane aflate în afara țării de 12 luni și mai mult), după sexe și grupe de vârstă, persoane

	2014	2015	2016
Total	271611	282127	300916
Bărbați	126728	133186	142196
Femei	144883	148941	158720
Grupa de vârstă -total	271611	282127	300916
0-4	5989	6109	6553
5-9	9518	11645	14088
10-14	9544	10312	11618
15-19	13145	12731	12897
20-24	25323	24822	24827
25-29	41214	41069	41165

¹ persoane aflate în afara țării de 12 luni și mai mult

30–34	43318	45980	49931
35–39	34285	36399	39220
40–44	24668	26909	29181
45–49	17987	18777	20420
50–54	17132	16869	17321
55–59	13030	13757	14898
60–64	7674	7697	8715
65–69	3656	4112	5000
70–74	1988	1817	1759
75–79	1723	1656	1719
80–84	835	843	957
85 și mai mulți	582	623	647

Sursa: DPF din cadrul MAI.

Tabelul 5. Numărul estimativ al cetățenilor moldoveni care se aflau peste hotare, conform datelor misiunilor diplomatice și consulare ale RM din țările gazdă la sfârșitul anilor 2014 și 2015*, persoane

Țara gazdă	2014	2015
Total	983708	805509
<i>din care locuiesc în :</i>		
Federația Rusă	550000	477949
Italia	150021	142266
SUA	47554	...
Canada	12830	17565
Ucraina	17706	17237
Spania	16433	16202
Germania	11665	14815
Israel	11000	13005
România	11699	9277
Grecia	18825	9085
Portugalia	23000	6948
Bulgaria	3372	5147
Cehia	5415	5129
Belarus	3465	3481
Belgia	1299	1364
Austria	1682	1284
Marea Britanie	1052	...
Elveția	650	765
Polonia	876	756
Irlanda	15000	728
Slovenia	299	299
Norvegia	256	275
Suedia	273	243
Ungaria	238	230
Estonia	128	129
Alte țări	78970	61330

Sursa : *MAEIE (date estimative, doar în baza informației de la misiunile diplomatice, consulare care au prezentat datele)

Migrația temporară a forței de muncă.

Migrația forței de muncă persistă în Moldova de circa două decenii. Datele cercetării AFM² efectuată trimestrial de BNS denotă un număr aproximativ stabil de circa 300 mii persoane care într-un anumit timp s-au aflat la muncă sau în căutarea unui loc de muncă în afara țării în perioada 2014–2016. Conform datelor AFM 2016, în topul țărilor recipiente ale migranților din Moldova la muncă au fost: Federația Rusă, Italia, Turcia, Israel, România, Ucraina, Portugalia și Grecia (Tabelul 6).

În 2016, numărul celor care se aflau peste hotare a fost în descreștere, înregistrând 319,0 mii persoane din care 212,3 mii bărbați și 106,7 mii femei, comparativ cu 341,9 mii persoane, respectiv 219,1 mii bărbați și 122,8 mii femei în 2014. Distribuția pe sexe denotă discrepanțe semnificative privind țările de destinație, bărbații preponderent pleacă în Federația Rusă, Ucraina și Portugalia, iar femeile – în Italia, Turcia și Israel (Tabelul 6).

Un rol semnificativ asupra formării fluxului migrațional îl are vârsta și nivelul de instruire, care influențează asupra capacității de integrare pe piața muncii peste hotare. În anul 2016 ponderea persoanele cu studii superioare s-a majorat, constituind 13,3% în totalul migranților, comparativ cu 11% în 2014. Este important de menționat faptul, că procentul persoanelor cu studii superioare este în creștere în special în rândul bărbaților de la 9% în anul 2014 la 12% în anul 2016 (Tabelul 7).

Tabelul 6. Migrația forței de muncă temporară /circulară* după sexe și țările de destinație, mii persoane

Țările de destinație	Total			Bărbați			Femei		
	2014	2015	2016	2014	2015	2016	2014	2015	2016
Total plecați	341,9	325,4	319,0	219,0	210,8	212,3	122,8	114,6	106,7
din care în :									
Federația Rusia	232,8	206,2	184,8	173,9	157,8	143,0	58,9	48,4	41,8
Italia	49,6	49,2	49,6	11,5	13,5	14,0	38,1	35,7	35,7
Turcia	7,5	11,0	10,4	2,0	2,7	3,0	5,5	8,3	7,4
Israel	8,4	9,2	9,9	1,1	2,4	2,8	7,3	6,8	7,1
Ucraina	4,4	4,6	2,7	3,2	3,3	2,2	1,1	1,3	0,5
Portugalia	2,0	2,4	2,7	1,3	1,8	1,9	0,8	0,6	0,7
Grecia	2,0	1,4	0,6	0,7	0,3	0,2	1,4	1,1	0,4
România	3,8	2,7	2,9	2,6	1,1	1,9	1,2	1,6	1,0
Alte țări	31,4	38,7	55,3	22,8	27,8	43,3	8,6	10,9	12,0

Sursa: BNS (AFM)

²AFM este o cercetare continuă realizată în gospodării casnice, organizată de BNS începând cu anul 1998, iar începând cu anul 2006, se efectuează pe un nou eșantion de gospodării casnice și conform metodologiei ajustate la ultimele recomandări ale BIM, la normele europene și la Codul Muncii din RM. Cercetarea are ca populație țintă persoanele din gospodăriile casnice selectate, totodată variabilele privind piața muncii se colectează numai pentru persoanele în vârstă de 15 ani și peste. Disponibil pe: <http://www.statistica.md/publicații>

Tabelul 7. Distribuția migranților temporari/ circulari după nivelul de instruire și sexe, mii persoane

Nivelul de instruire	2014			2015			2016		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	341,9	219,1	122,8	325,4	210,8	114,6	319,0	212,3	106,7
Superior	37,7	19,9	17,8	42,9	24,3	18,6	42,4	25,3	17,1
Mediu de specialitate	40,8	20,5	20,3	35,1	16,6	18,5	34,3	16,2	18,1
Secundar profesional	90,9	67,0	23,9	84,6	62,0	22,6	76,4	57,0	19,4
Liceal, mediu general	80,8	47,1	33,8	78,9	49,2	29,7	77,8	49,7	28,1
Gimnazial	90,3	63,6	26,7	83,4	58,3	25,1	87,7	63,9	23,9
Primar sau fără școală	1,4	1,0	0,4	0,5	0,4	0,1	0,3	0,1	0,2

Sursa: BNS (AFM)

Tabelul 8. Distribuția migranților temporari / circulari după sexe și grupe de vârstă, mii persoane

Grupa de vârstă, ani	2014			2015			2016		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	341,9	219,1	122,8	325,4	210,8	114,6	319,0	212,3	106,7
15–24 ani	72,3	54,4	17,9	60,6	44,8	15,8	58,1	43,6	14,5
25–34 ani	121,2	86,6	34,6	125,8	90,6	35,2	120,9	91,3	29,7
35–44 ani	71,6	42,3	29,3	70,3	43,4	26,9	71,1	43,9	27,2
45–54 ani	59,0	27,6	31,4	50,6	23,9	26,7	49,5	24,8	24,7
55–64 ani	17,2	8,0	9,2	17,4	8,0	9,5	18,6	8,5	10,1
65 ani și peste	0,5	0,1	0,5	0,7	0,2	0,5	0,8	0,2	0,6

Sursa: BNS (AFM)

Tabelul 9. Distribuția migranților temporari /circulari după medii de reședință și grupe de vârstă, mii persoane

Grupa de vârstă, ani	2014			2015			2016		
	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural	Total	Urban	Rural
Total	341,9	96,7	245,2	325,4	101,6	223,9	319,0	94,1	224,9
15–24 ani	72,3	10,7	61,6	60,6	12,2	48,4	58,1	10,2	47,9
25–34 ani	121,2	34,7	86,5	125,8	42,4	83,4	120,9	38,1	82,8
35–44 ani	71,6	22,9	48,7	70,3	23,6	46,7	71,1	23,6	47,5
45–54 ani	59,0	21,7	37,3	50,6	17,0	33,6	49,5	15,3	34,2
55–64 ani	17,2	6,5	10,7	17,4	6,3	11,2	18,6	6,7	11,9
65 ani și peste	0,5	0,2	0,3	0,7	0,2	0,5	0,8	0,2	0,6

Sursa: BNS (AFM)

1.2. Imigrarea populației

Imigrarea.

Numărul anual de străini care imigrează în RM în perioada anilor 2014-2016 înregistrează valori stabile de cca patru mii persoane. În 2016 numărul imigranților a constituit 4.080 persoane, cu 130 persoane mai puțin comparativ cu 2015. În anul 2016 din numărul total de imigranți 35% au sosit pentru reîntregirea familiei, cca. 26% - la muncă, 21% - la studii și cca 18% în alte scopuri. În ultimii 2 ani se observă o majorare semnificativă a celor sosiți pentru reîntregirii familiei (Tabelul 10).

Imigrează în Moldova preponderent bărbați (decalajul de gen constituie 48%), persoane cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice (64%). În perioada analizată se observă, micșorarea numărului celor cu studii medii incomplete, primare, sau fără studii de la 125 persoane în anul 2014 la 93 persoane în anul 2016 (Tabelul 11).

Distribuția imigranților după țara de cetățenie relevă că în anul 2016 cei mai mulți au sosit din Ucraina (18%), Federația Rusă (17,3%) și Israel (13,0%). Cei sosiți din Turcia au constituit 7%, din Italia și S.U.A câte 4%, iar ponderea celor sosiți din alte țări a variat între 1,9 și 0,1% (Tabelul 13).

Străinii în sistemul educațional al Republicii Moldova. Se observă o creștere semnificativă a cetățenilor străini aflați la studii în instituțiile de învățământ superior din țară, numărul acestora în 2016 a crescut de 1,5 ori față de cel din 2014. Conform datelor BNS în anul de învățământ 2016/2017 la studii se aflau 3.709 persoane. Distribuția după țara de origine relevă că majoritatea celor sosiți în acest scop erau din Israel –2.022 persoane, urmați de cei din România care constituiau 1.072 persoane, Turcia –129 persoane, Ucraina –117 persoane, India –102 persoane și alte state (Tabelul 14).

Tabelul 10. Distribuția străinilor sosiți după principalele scopuri, persoane

Scopul	2014	2015	2016
Total sosiți : Imigrare	4204	4210	4080
<i>inclusiv:</i>			
la familie	1255	1442	1442
<i>din care:</i>			
la soț (soție)	1092	1285	1268
la copii	89	79	101
la părinți	74	69	73
la muncă	1360	1201	1052
<i>din care :</i>			
conducător/fondator cu investiții capital străin	319	304	268
conducător/fondator fără investiții	29	21	80
lucrător migrant	1012	876	704
la studii	929	818	869
activități religioase	61	138	132
activități de voluntariat	109	118	73
activități umanitare	31	27	13
alte scopuri	459	466	499

Sursa: MAI/BMA

Tabelul 11. Distribuția imigranților după nivelul de instruire, persoane

Nivel de instruire	2014	2015	2016
Total au sosit,	4204	4210	4080
<i>din care au studii:</i>			
superioare	1600	1581	1543
medii de specialitate	630	920	825
medii generale	1476	1233	1405
medii incomplete	111	102	86
primare, sau fără studii	14	13	7

Sursa: MAI/BMA

Tabelul 12. Indicatori de bază privind imigrarea străinilor

Indicatorul	2014	2015	2016
3.1.1. Numărul anual de imigrări, persoane	4204	4210	4080
3.1.2. Rata de creștere a imigrărilor	125,23	100,14	96,91
3.1.3. Decalajul de gen pentru imigrarea străinilor	43,0	48,14	59,26
3.1.5. Numărul anual de imigrări ale străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice, persoane	2430	2694	2531
3.1.6. Rata de creștere a numărului străinilor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice	107,57	110,86	93,95
3.1.7. Proporția persoanelor cu studii medii de specialitate/studii superioare/grade științifice în rândul străinilor imigrați	57,8	64,0	62,04

Sursa: MAI/BMA

Tabelul 13. Distribuția imigranților după țările de cetățenie ale acestora, persoane

Țara	2014	2015	2016
3.1.4. Total au sosit	4204	4210	4080
<i>din care, cetățenii țărilor:</i>			
Ucraina	534	754	734
România	852	646	464
Federația Rusă	516	567	705
Israel	525	548	594
Turcia	421	373	293
S.U.A	199	209	165
Italia	206	180	170
India	40	37	80
China	17	28	36
Bulgaria	37	23	19
Siria	34	33	20
Alte țări	1038	1017	800

Sursa: MAI/BMA

Tabelul 14. Numărul străinilor ce își fac studiile în Republica Moldova, după țările de origine, persoane

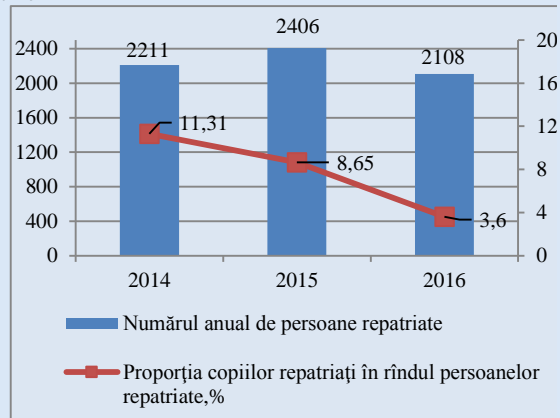
Țara	2014	2015	2016
Total	2465	3480	3709
<i>din care au sosit din:</i>			
Israel	1726	2039	2022
România	158	791	1072
Turcia	129	141	129
Ucraina	160	139	117
India	5	37	102
Federația Rusă	71	67	53
SUA	15	17	24
Finlanda	29	38	23
Azerbaidjan	30	29	16
Suedia	5	18	15
Siria	24	19	14
Iordania	9	8	8
Alte țări	104	137	114

Sursa: BNS

Repatrierea

Numărul anual al persoanelor repatriate³ în perioada 2014 - 2016 a oscilat înregistrând atât scăderi, cât și majorări. În anul 2016 numărul persoanelor repatriate a constituit 2.108 persoane, cu o reducere de circa 300 persoane în raport cu anul 2015. Printre repatriați a fost înregistrat și un anumit număr de copii, proporția acestora în numărul total de persoane repatriate a fost de 3,6% în anul 2016, fiind în descreștere în raport cu anii precedenți (8,65 % în 2015 și 11,31% în 2014) (Boxa 4).

Boxa 4. Numărul persoanelor repatriate în anii 2014-2016

Readmisia

Readmisia cetățenilor Republicii Moldova din statele UE este realizată în conformitate cu prevederile Acordului moldo-comunitar privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală, precum și a altor acorduri de readmisie cu țările de destinație ale migranților moldoveni, care au contribuit la eficientizarea activităților în domeniu⁴.

³Conform Legii Nr. 200 din 16 iulie 2010 privind regimul străinilor în RM, repatrierea este definită ca „reîntoarcere benevolă în patrie a persoanelor care s-au născut în Republica Moldova și a urmașilor acestora, în condițiile legii”.

⁴În anul 2008 a intrat în vigoare Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind readmisia persoanelor aflate în situație de ședere ilegală și Acordul între Republica Moldova și Comunitatea Europeană privind facilitarea eliberării vizelor. Din 2010 au intrat în vigoare prevederile Acordului de Readmisie cu Comunitatea Europeană privind readmisia cetățenilor din țările terțe.

În perioada analizată numărul persoanelor readmise s-a majorat considerabil, constituind 390 persoane în anul 2016 față de 69 persoane în anul 2014. Distribuția cetățenilor moldoveni readmiși după țări indică, că majoritatea (366 persoane) au revenit din Germania și Franța (Tabelul 15).

Tabelul 15. Numărul anual de cetățeni moldoveni readmiși după țări, persoane

Țara	2014	2015	2016
Total	69	139	390
<i>din care din:</i>			
Germania	4	2	269
Franța	41	110	97
Ungaria	2	2	9
Elveția	5	4	5
România	4	2	5
Belgia	2	1	2
Spania	6	13	0
Alte țări	5	5	3

Sursa: MAI/BMA.

Prevenirea și combaterea Traficului de Ființe Umane

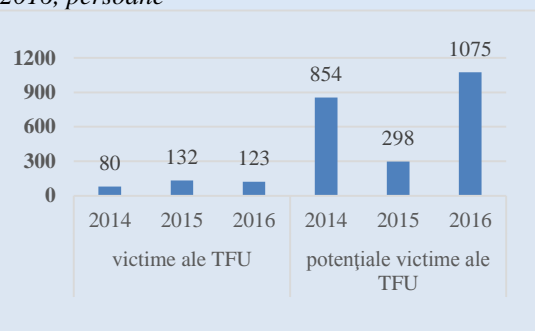
Pe parcursul anului 2016 prin intermediul Echipelor Multidisciplinare (EMD), din cadrul Sistemului Național de Referire (SNR), au fost identificate și asistate 123 de victime ale Traficului de Ființe Umane (TFU), cu 9 cazuri mai puține față de 2015, în același timp acest număr a înregistrat o creștere de 1,5 ori față de anul 2014.

Totodată în anul 2016, numărul potențialelor victime ale TFU, identificate și asistate prin intermediul SNR, a constituit 1.075 persoane, înregistrând o creștere de 3,6 ori față de anul 2015, și de 1,3 ori în raport cu 2014 (Boxa 5).

Componența victimelor TFU identificate în anul 2016 este în proporție de 89 la sută reprezentată de adulți (cca 61% femei și cca 39% bărbați), copiii constituind 11% în totalul acestora (printre care cca 79% fete).

Distribuția numărului victimilor traficului de persoane după țara de exploatare în 2016, conform datelor Centrului pentru combaterea traficului de persoane din cadrul MAI, denotă că ponderea cea mai mare de cca 54% o deține destinația Federația Rusă, urmată de Turcia și Ciprul de Nord (câte cca 6%), Germania (5%), Emiratele Arabe Unite, Cehia (câte cca 4%).

Boxa 5. Numărul de cetățeni moldoveni victime ale TFU și de potențiale victime ale TFU în anii 2014-2016, persoane

Sursa: MMPSF.

Stocul populației de proveniență străină

Către finele anului 2016, conform datelor MTIC /ÎS „CRIS „Registru”, numărul total al străinilor (inclusiv apatrizi) care locuiau în Republica Moldova a fost de 22.333 persoane (54% bărbați și 46% femei), din peste 125 de state, reprezentând 0,6% în totalul populației țării.

Rata de creștere a străinilor în raport cu anul 2015 a constituit 2,1% (în raport cu anul 2014 – 3%) (Boxa 6).

În perioada analizată se menține tendința de concentrare a străinilor în mediul urban, ponderea celor stabiliți cu traiul în orașe fiind de $\frac{3}{4}$ din total (Tabelul 16).

Analiza structurii străinilor după țările de cetățenie anterioară ale acestora reflectă că în 2016, ponderea cea mai semnificativă, de 55,1% cumulativ, o dețineau originarii din Ucraina și Federația Rusă (respectiv 32,4% și 22,7%), fiind urmați de cei din Israel (8,7%), România (5,2%) și Turcia (4,1%), celelalte țări fiind reprezentate cu câte 2% și mai puțin de fiecare. O pondere destul de impunătoare în structura străinilor o mențin apatrizii și persoanele cu cetățenie nedeterminată – circa 8% în anul 2016 (Tabelul 17).

Distribuția pe sexe a străinilor reflectă asupra prevalenței populației masculine (54%), situația fiind invers proporțională anului 2014, când bărbații au constituit 46% în totalul străinilor (Tabelul 18).

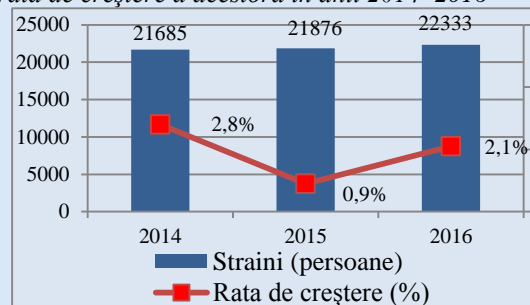
Ne-nativii. Pe parcursul anilor 2014–2016 numărul persoanelor născute în străinătate (indiferent de cetățenie) care se aflau în Republica Moldova s-a mărit. Către finele anului 2016, ne-nativii în Republica Moldova au constituit 300.815 persoane sau 8,5% în totalul populației. Rata de creștere a persoanelor ne-native comparativ cu anul 2015 a constituit 2,2%. Structura ne-nativilor conform țărilor de naștere reflectă că 70,2% dintre aceștia au fost născuți în Federația Rusă și Ucraina (respectiv 34,3% și 35,9%). Ponderea ne-nativilor născuți în alte țări variază de la 7,7% până la 0,6% (din care 7,7% – Italia, 4,3% – Kazahstan, 2,1% – România, 1,6% – Belarus, 1,5% – Turcia) (Tabelul 19).

Tabelul 16. Indicatori de bază privind populația rezidentă de proveniență străină (stoc la sfârșitul anului)

	2014	2015	2016
3.2.1. Numărul total de străini care locuiesc în RM, persoane	21685	21876	22333
3.2.2. Rata de creștere a numărului străinilor, %	102,8	100,9	102,1
3.2.3. Proporția străinilor în numărul total de populație, %	0,5	0,5	0,6
3.2.5. Proporția apatrizilor și a persoanelor cu cetățenia nedeterminată în rândul străinilor, %	8,5	8,3	7,9
3.2.6. Proporția străinilor care locuiesc în mediul urban, %	76,0	74,9	74,9

Sursa: MTIC (ÎS „CRIS”Registru”)

Boxa 6. Numărul străinilor care locuiesc în RM și rata de creștere a acestora în anii 2014–2016

Sursa: MAI/BMA și ÎS „CRIS „Registru”.

Tabelul 17. Distribuția numărului străinilor care locuiesc în RM după țara de cetățenie, persoane (stoc la sfârșitul anului)

Țara de cetățenie	2014	2015	2016
3.2.4. Total	21685	21876	22333
<i>inclusiv:</i>			
Ucraina	6953	7092	7054
Federația Rusă	4812	4973	5281
Israel	1925	1908	2077
Apatrid (art.1 al convenției din 1954)	1524	1513	1482
România	1275	1138	1055
Turcia	920	890	914
Italia	429	480	500
S.U.A.	442	450	396
R.Belarus	318	310	318
Azerbaidjan	252	276	294
Persoană cu cetățenie nedeterminată	317	305	286
Armenia	196	204	208
Kazahstan	184	190	205
India	47	72	155
Uzbekistan	141	138	151
Republica Arabă Siriană	181	165	143
Germania	136	115	127
Georgia	124	125	111
Alte țări	1509	1532	1576

Sursa: MTIC (ÎS „CRIS”Registru”)

Tabelul 18. Distribuția numărul străinilor care locuiesc în RM pe vârste și sexe, persoane (stoc la sfârșitul anului)

Grupa de vârstă, ani	2014			2015			2016		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	21685	9981	11704	21876	11833	10043	22333	12042	10291
0–4	34	19	15	24	16	8	27	19	8
5–9	34	22	12	45	33	12	50	33	17
10–14	36	17	19	35	16	19	46	23	23
15–19	642	422	220	502	318	184	599	377	222
20–24	2346	1571	775	2344	1611	733	2417	1643	774
25–29	1860	948	912	1937	1008	929	1824	951	873
30–34	2220	1123	1097	2100	1058	1042	2031	1010	1021
35–39	2453	1255	1198	2362	1192	1170	2251	1119	1132
40–44	2550	1318	1232	2523	1284	1239	2481	1258	1223
45–49	1894	1103	791	2009	1163	846	2125	1204	921
50–54	1953	1114	839	1969	1144	825	1988	1135	853
55–59	1859	1010	849	1986	1083	903	2130	1176	954
60–64	1429	716	713	1486	759	727	1592	827	765
65–69	921	483	438	1082	565	517	1209	635	574
70–74	520	250	270	495	224	271	532	262	270
75–79	473	193	280	485	208	277	498	210	288
80–84	224	79	145	253	86	167	283	94	189
85 și peste	237	61	176	239	65	174	250	66	184

Sursa: MTIC (ÎS „CRIS”Registru”)

Tabelul 19. Distribuția numărului persoanelor care locuiesc în RM, născute în străinătate indiferent de cetățenie, după țara de origine, persoane (stoc la sfârșitul anului)

	2014	2015	2016
3.2.10. Total	288578	294419	300815
Ucraina	104601	103920	103298
Federația Rusă	105714	106696	107909
Italia	17938	20585	23174
Kazahstan	13046	12979	12898
România	5527	5865	6256
R.Belarus	4833	4764	4693
Turcia	3528	3891	4350
Portugalia	2776	2878	2998
Germania	2645	2835	3149
Spania	2469	2787	3061
Franța	2205	2728	3239
Grecia	2280	2398	2521
Azerbaidjan	2000	1987	1975
Uzbekistan	1962	1938	1917
Georgia	1841	1826	1807
Alte țări	152123	16342	17570

Sursa: MTIC (ÎS „CRIS”Registru”)

Naturalizarea

În Republica Moldova naturalizarea este realizată în conformitate cu prevederile Legii cu privire la cetățenie⁵ care stipulează clar condițiile aplicării acesteia.

Pe parcursul anului 2016 au fost naturalizate 72 persoane, cei mai mulți deținând anterior cetățenia Federației Ruse și Ucrainei (43 persoane). Numărul total al străinilor naturalizați către finele anului 2016 a constituit 819 persoane (Tabelul 20). De menționat, că în totalul celor naturalizați, apatrizii dețin o pondere de 59,8%, fiind urmați de străinii cu cetățenie nedeterminată 20,4% și ceilalți străini (cei care anterior au deținut o altă cetățenie) 19,8%.

Tabelul 20. Distribuția numărului străinilor naturalizați după țara anterioară de cetățenie (stoc la sfârșitul anului)*, persoane

Țara	2014	2015	2016
3.2.7. Total	706	747	819
Apatrid (art.1 a convenției din 1951)	477	485	490
Persoană cu cetățenie nedeterminată	157	166	167
Federația Rusă	5	12	35
Ucraina	9	13	33
Refugiat (art. 1 a convenției din 1951)	15	16	18
Armenia	6	7	12
Beneficiar de protecție umanitară	3	8	11
Republica Arabă Siriană	6	6	6
România	-	1	5
Sudan	4	4	4
Turkmenistan	2	4	4

⁵Art. 17 din Legea nr.1024 din 03 iunie 2000 a cetățeniei Republicii Moldova.

Turcia	-	1	4
Azerbaidjan	3	3	3
Afganistan	3	3	3
Vietnam	2	2	2
Yemen	2	2	2
Etiopia	2	2	2
Kazahstan	2	2	2
R.Belarus	-	-	2
Georgia	1	1	2
Kârgâzstan	-	1	1
Siria	-	1	1
Italia	-	-	1
SUA	-	-	1
Uzbekistan	-	-	1
Alte cetățenii (China, Palestina, Iran, Irak, Iugoslavia, Iordania, Mali)	câte 1persoană	câte 1persoană	câte 1persoană

Sursa: MTIC /ÎS „CRIS „Registru”.

*Notă: Începând cu anul 2000

Azilul și Apatridia

Protecția internațională a străinilor în Republica Moldova este realizată în limitele prevederilor normelor internaționale în domeniu⁶, precum și a legislației naționale care derivă de la acestea.

Numărul **solicităților de azil** în Republica Moldova pe parcursul anilor 2014–2016 a variat continuu. Pe parcursul anului 2016 au fost depuse 120 cereri de azil la prima solicitare înregistrând o descreștere de 2,3 ori față de anul 2015 și de 2 ori față de anul 2014. Rata de creștere a solicitanților de azil cu cereri pe rol în 2016 a constituit 77,3%, cu o majorare în raport cu anul precedent de 3,6 p.p. (Tabelul 21).

Analiza datelor privind cererile de azil atestă, că descreșterea se datorează faptului că pe parcursul anului 2016 s-a înregistrat o descreștere a numărului solicitărilor de azil din partea cetățenilor Ucrainei (de 3 ori față de anul 2015), Siriei (de 2 ori față de anul 2015), Afganistan (de 5 ori față de anul 2015).

În structura solicitanților de azil la prima solicitare după țările de origine predomină cetățenii Ucrainei, în anul 2016 aceștia au constituit 34% din total, fiind urmați de cei din Siria (20,5%), Sri Lanka (11 %), Federația Rusă (4,3%) și Afganistan (3,4%) (Tabelul 21).

În perioada analizată au fost observate disparități semnificative de gen în rândul solicitanților de azil, majoritatea adresărilor parvenind din partea bărbaților, femeile deținând în anul 2015 o pondere de 36% (în 2014 – 40,4%).

Analiza datelor privind numărul cererilor de azil și formă de protecție internațională acordată atestă, că pe parcursul anului 2016 în privința 75 străini au fost emise decizii de respingere a cererii de azil, ceea ce constituie o creștere a refuzurilor de acordare a protecției internaționale de 2 ori comparativ cu anul 2015 (Tabelul 21). Cele mai multe refuzuri de acordare a protecției internaționale au fost emise în privința cetățenilor Ucrainei, Sri Lanka,

⁶Legea nr.677 din 23 noiembrie 2001, pentru aderarea Republicii Moldova la Convenția privind statutul refugiaților, precum și la Protocolul privind statutul refugiaților.

Turcia. Refuzurile emise s-au bazat pe faptul, că solicitările nu se încadrau în prevederile legale de acordare a protecției internaționale, precum și s-a ținut cont de situația din țările de origine a solicitanților de azil.

Către finele anului 2016 în sistemul național de azil au fost înregistrate 517 persoane cu 7,0% mai puțin, comparativ cu 1 ianuarie 2016 (556), din care: solicitanți de azil - 85 persoane, refugiați -153 și beneficiari de protecție umanitară - 279 persoane (Tabelul 23).

Apatrizii. Conform datelor MTIC /ÎS CRIS „Registru,, la sfârșitul anului 2016 în Republica Moldova cu statut de apatrid erau documentate 1.482 persoane, cu 42 persoane mai puțin decât în anul 2014. Proporția apatrizilor în rândul străinilor constituind 6,6% în anul 2016 în comparație cu 7,0% în anul 2014. De menționat că la finele anului 2016 în Moldova trăiau 286 de persoane cu cetățenie nedeterminată, proporția acestora constituind 1,3% în rândul străinilor.

Analiza cadrului juridic național al Republicii Moldova a reflectat un nivel înalt de concordanță al acestuia cu standardele internaționale, precum și prezența unui sistem informațional adecvat capabil să identifice, prevină și să reducă cazurile de apatridie⁷.

Tabelul 21. Migrația involuntară a populației de proveniență străină

	2014	2015	2016
3.7.1. Numărul anual de solicitări de azil (prima solicitare), persoane	245	276	120
3.7.3. Raportul de feminitate în rândul solicitanților de azil, %	40,4	31,8	32,0
3.7.4. Numărul anual de beneficiari de protecție umanitară, inclusiv apatrizii, persoane	63	150	26
3.7.5. Numărul de persoane cărora li s-a respins acordarea protecției umanitare, persoane	35	36	75
3.7.6. Numărul solicitanților de azil cu solicitări pe rol, unități	149	110	85
3.7.7. Numărul de persoane cărora li s-a acordat statut de apatrid, persoane	89	66	27
3.7.8. Numărul de apatrizi cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova, persoane	6	9	5
3.7.9. Rata de creștere a numărului solicitanților de azil cu cereri pe rol , %	151,7	73,8	77,4
3.7.10. Numărul de refugiați în Republica Moldova, persoane	124	144	153
3.7.11. Rata de creștere a numărului de refugiați , %	159,0	116,1	106,3
Numărul de beneficiari de protecție umanitară	211	302	279
Rata de creștere a numărului de beneficiari de protecție umanitară, %	122,7	143,1	92,4

Sursa: MAI/BMA

⁷ în decembrie 2011 Republica Moldova a ratificat cele două Convenții ONU din 1954 și 1961 privind statutul apatrizilor și privind reducerea cazurilor de apatridie, Legea Nr. 275 din 27 decembrie 2011. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/index.php?action=view&view=doc&lang=1&id=342052>; Legea Nr. 252 din 08 decembrie 2011. Disponibil pe: <http://lex.justice.md/index.php?action=vie&view=doc&lang=1&id=341953>

Tabelul 22. Numărul solicitanților de azil după țara de origine, persoane

	2014	2015	2016
Total	245	276	120
<i>din care au sosit din:</i>			
Ucraina	134	123	41
Siria	61	55	25
Sri Lanca	-	7	13
Federația Rusă	4	3	5
Afganistan	10	20	4
Armenia	2	8	3
Nigeria	-	2	3
Tadjikistan	-	1	3
Turcia	1	9	2
Uzbekistan	-	1	3
Irak	5	23	2
Kârgâzstan	5	2	2
Iran	2	2	2
Camerun	1	1	2
Liban	4	2	1
Georgia	4	2	1
Pakistan	1	1	1
Alte țări	16	17	

Sursa: MAI/BMA

Tabelul 23. Numărul persoanelor incluse în Sistemul de azil după tip, stoc la sfârșitul anului

Tipul	2014	2015	2016
Total	484	556	517
<i>inclusiv:</i>			
Beneficiari de protecție umanitară	211	302	279
Refugiați	124	144	153
Solicitanți de azil	149	110	85

Sursa: MAI/BMA.

Combaterea șederii ilegale a străinilor

Șederea străinilor pe teritoriul Republicii Moldova este un drept, prevăzut de Legea nr. 200 din 16.10.2010⁸ privind regimul străinilor în Republica Moldova.

Biroul Migrație și Azil din cadrul Ministerului Afacerilor Interne, este autoritatea națională competentă pentru străini, care, în comun cu alte structuri, exercită atribuții cu privire la regimul străinilor în Republica Moldova, precum și cu privire la gestionarea evidenței străinilor cărora li s-a acordat drept de ședere în Republica Moldova.

Dreptul de ședere pe teritoriul Republicii Moldova **are două forme: drept de ședere provizoriu și drept de ședere permanent.** Autentificarea dreptului de ședere este legitimat prin permisul de ședere, eliberat de Biroul Migrație și Azil al MAI.

⁸ <http://lex.justice.md/md/336056/>

Măsurile punitive pentru încălcarea prevederilor privind regimul străinilor în RM atrage răspundere penală, contravențională sau civilă.

Depistarea șederii ilegale a străinilor la nivel național în ultimii ani, s-a bazat pe intensificarea activităților ce țin de prevenire și de combatere a șederii ilegale a străinilor. În majoritatea cazurilor depistate se atestă nerespectarea de către străini a termenului de aflare pe teritoriul țării (90 zile), permis de legislație. Din totalul străinilor, care au depășit termenul de ședere, majoritatea provin din statele cetățenii cărora sânt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a RM, spre exemplu: din statele CSI și statele UE.

În privința străinilor care au încălcat regimul de ședere se aplică măsuri precum: sancționarea administrativă, retragerea dreptului de ședere, plasarea în custodie publică, aplicarea măsurilor de returnare, inclusiv sub escortă, stabilirea interdicțiilor de intrare în țară ș.a.

Pe parcursul anului 2016, de către angajații BMA și a DPF au fost încheiate 3.907 procese-verbale contravenționale străinilor, care au încălcat regimul de ședere (Tabelul 24). Din numărul total al contravențiilor documentate, partea cea mai considerabilă, circa 89%, revine încălcărilor de către străini a regulilor de ședere și doar cca 11% revin contravențiilor ce țin de munca nedeclarată a străinilor. Majoritatea celor sancționați pentru munca nedeclarată activau ilegal în construcție, comerț și agricultură. Cei mai mulți străini au fost depistați în zonele de Centru și de Nord ale țării.

În raport cu statele de origine cele mai multe încălcări au fost comise de persoanele din Ucraina și Federația Rusă, care însumează o pondere de cca 48%, urmate de cei din Israel (11,7%), România (8,8%) și Turcia (6,2%).

Schimbările instituționale în domeniul gestionării lucrului cu străinii, au inclus reformarea structurilor teritoriale specializate în domeniul combaterii șederii ilegale a străinilor, au catalizat activitatea în domeniu. Aplicarea metodologiilor noi de depistare în teritoriu a străinilor ilegali, asigurarea unei activități coordonate de către toate entitățile cu atribuții în domeniu, utilizarea bazelor de date disponibile, a permis eficientizarea activităților și creșterea indicatorilor de depistare a străinilor aflați în ședere ilegală, aplicarea măsurilor restrictive și de altă natură practic la toți indicatorii în perioada anilor 2014-2016 (Tabelul 25).

Tabelul 24. Numărul încălcărilor regimului de ședere în RM de către străini, după tip

Tipul	2014	2015	2016
3.8.1. Total încălcări	3991	4417	3907
<i>inclusiv :</i>			
Ședere ilegală	3616	4059	3485
Muncă nedeclarată	374	355	414
Alte cazuri	1	3	8

Sursa: MAI/BMA și DPF

Tabelul 25. Activități în domeniul prevenirii și combaterii șederii ilegale a străinilor în Republica Moldova

Activitatea	2014	2015	2016
3.8.6. Returnarea străinilor	474	622	695
Returnarea sub escortă	84	142	149
Interdicții de intrare în țară	232	282	286
3.8.8. Custodie publică	104	120	114
Recepționate cereri de azil în CPTS	16	32	31
Îndepărtarea sub escortă	88	104	124
Aplicarea tolerării ⁹	3	13	12
Returnarea voluntară asistată	9	5	12
3.8.7. Declarații indezirabili	67	110	65
Evidență în penitenciare	67	72	76
Infracțiuni constatate	31	21	41
Reținute persoane în căutare	24	17	35

Sursa: MAI/BMA

II. IMPACTUL MIGRAȚIEI

Fenomenului migrației forței de muncă în Republica Moldova are un impact dublu asupra populației: pe de o parte efectele pozitive socio-economice determinate de remitențe și experiența pe care o capătă în străinătate în diferite domenii, iar pe de altă parte cele de ordin socio-demografic negative, care au dus la deteriorarea capitalului uman.

Prevalența emigrației asupra imigrației are un impact imediat asupra numărului populației, și influențează la descreșterea continuă a acesteia, iar plecarea la muncă peste hotare a femeilor în vârstă fertilă conduce la deteriorarea indicatorilor demografici principali în timp, ca rezultat al reducerii natalității. În perioada 2014-2016 rata natalității s-a micșorat, în anul 2016 constituind 10,5 născuți-vii la 1.000 locuitori (10,9 născuți-vii la 1.000 locuitori – în anul 2014).

În ultimii trei ani se observă o continuă scădere a numărului căsătoriilor înregistrate de la 25,6 mii în 2014 până la 22 mii în 2016, constituind 6,2 căsătorii la 1.000 locuitori, față de 7,2 căsătorii la 1.000 locuitori în 2014. Emigrarea unuia din soți conduce la destrămarea definitivă a relațiilor casnice, drept rezultat fiind numărul mare a căsătoriilor desfăcute. În 2015 numărul divorțurilor a fost de 10,6 mii, rata divorțialității constituind 3,0 divorțuri la 1.000 locuitori (Tabelul 26).

2.1. Migrația și evoluția demografică

Componenta demografică. Migrația amplifică procesul de îmbătrânire a populației țării, deoarece în migrație participă preponderent persoanele tinere, în vârstă aptă de muncă. De menționat că în anul 2016 coeficientul îmbătrânirii a atins valoarea de 17,2 depășind

⁹ <http://lex.justice.md/md/336056/>, Tolerarea - reprezintă permisiunea, acordată de autoritatea competentă pentru străini, de a rămâne pe teritoriul țării străinilor care nu au drept de ședere și care, din motive obiective, nu pot părăsi teritoriul Republicii Moldova.

valoarea critică de 16, ceea ce constată o stare deosebit de avansată a fenomenului. Pentru femei acest coeficient este și mai înalt, constituind 19,9 persoane în vârstă de 60 ani și peste la 100 locuitori. Ratele natalității și nupțialității au fost în scădere față de anul 2014 (Tabelul 26).

De menționat că în perioada analizată se menține tendința de înrăutățire a structurii populației pe vârste. A crescut raportul de dependență demografică (definiția națională) de la 54,4 la 57,1% ¹⁰ (Tabelul 27).

Tabelul 26. Indicatori demografici generali

	2014	2015	2016
1.1.1. Numărul populație la sfârșitul anului, mii persoane	3555,2	3553,1	3550,9
1.1.2. Rata de creștere a populației , %	-0,07	-0,06	-0,06
1.1.3. Rata de natalitate, ‰	10,86	10,86	10,53
1.1.4. Rata de mortalitate, ‰	11,11	11,23	10,84
1.1.5. Sporul natural, ‰	-0,25	-0,37	-0,31
1.1.6. Rata brută de imigrare, ‰	1,18	1,18	1,15
1.1.7. Rata brută de emigrare, ‰	0,67	0,63	0,71
1.1.8. Rata netă a migrației, p.p.	0,51	0,55	0,44
Rata nupțialității, ‰	7,2	7,0	6,2
Rata divorțialității, ‰	3,1	3,2	3,0
Coeficientul îmbătrânirii populației -total	16,2	16,7	17,2
<i>din care pentru:</i>			
Bărbați	13,4	13,8	14,2
Femei	18,8	19,3	19,9
Speranța de viață la naștere, ani - total	71,48	71,54	72,17
<i>din care pentru:</i>			
Bărbați	67,52	67,52	68,14
Femei	75,39	75,54	76,15

Sursa: BNS

Tabelul 27. Componența demografică a populației,%

	2014	2015	2016
1.2.1. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani	15,97	15,97	15,97
1.2.2. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste	10,34	10,72	11,17
1.2.3.1. Raportul de dependență demografică (definiția națională)	54,44	55,71	57,09
1.2.3.2. Raportul de dependență demografică (definiția internațională)	35,71	36,42	37,24
1.2.4. Raportul de vârstă înaintată	21,0	20,65	20,54
1.2.5. Proporția bărbaților în vârstă de 65 de ani și peste	8,10	8,43	8,81
1.2.6. Proporția femeilor în vârstă de 65 de ani și peste	12,42	12,85	13,35
1.2.7. Raportul de feminitate pentru cei în vârstă de 65 de ani și peste	165,50	164,45	163,50

Sursa: BNS

¹⁰Raportul de dependență demografică (definiția internațională) a constituit 37,24% în 2016, majorându-se cu 1,5 p.p. față de anul 2014 (Tabelul 27).

Tabelul 28. Numărul populației stabile pe sexe și grupe de vârstă, la sfârșitul anului, persoane

Grupa de vârstă, ani	2014			2016		
	Total	Bărbați	Femei	Total	Bărbați	Femei
Total	3555159	1710244	1844915	3553056	1709085	1843971
0-4	192374	98928	93446	190722	98199	92523
5-9	190197	98168	92029	192251	99193	93058
10-14	185300	95476	89824	184601	95105	89496
15-19	219234	112110	107124	207760	106416	101344
20-24	296226	150859	145367	280223	142765	137458
25-29	355502	18017	174685	350308	178329	171979
30-34	311568	158799	152769	322250	163953	158297
35-39	266180	132992	133188	274713	137805	136908
40-44	234130	114345	119785	238289	116652	121637
45-49	220952	105598	115354	219799	105323	114476
50-54	257600	119886	137714	243565	113399	130166
55-59	249249	112719	136530	255946	115682	140264
60-64	208967	91063	117904	211657	92203	119454
65-69	121535	51148	70387	136386	56782	79604
70-74	93949	36427	57522	91150	35932	55218
75-79	74986	26095	48891	74766	25984	48782
80-84	45096	14909	30187	44214	14699	29515
85 și peste	32114	9905	22209	34456	10664	23792
din total populație:						
persoane sub VAM(0 -15 ani)	607034	312668	294366	605647	312065	293582
persoane în VAM(16-56/61 ani)	2331973	1206701	1125272	2313927	1200391	1113536
persoane peste VAM (57/62 ani și peste)	616152	190875	425277	633482	196629	436853

Sursa: BNS

Tabelul 29. Populația urbană versus cea rurală

	2014	2015	2016
1.3.1. Numărul populației urbane la sfârșitul anului, mii persoane	1507,3	1511,1	1516,8
1.3.2. Rata de urbanizare, %	42,40	42,52	42,72
1.3.3. Rata de creștere a populației urbane, %	100,28	100,25	10,38
1.3.4. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani în mediul urban, %	13,74	13,72	13,66
1.3.5. Proporția persoanelor în vârstă de 65 de ani și peste în mediul urban, %	9,74	10,30	10,90
1.3.6. Proporția persoanelor în vârstă sub 15 ani în mediul rural, %	17,61	17,64	17,69
1.3.7. Proporția de persoane în vârstă de 65 de ani și peste în mediul rural, %	10,79	11,04	11,36
1.3.8. Raportul de dependență în mediul urban (definiție internațională),%	30,69	31,6	32,57
1.3.9. Raportul de vârstă înaintată în mediul urban, %	18,49	18,15	18,14
1.3.10. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 65 de ani și peste în mediul urban, %	159,95	159,52	159,58
1.3.11. Raportul de dependență în mediul rural (definiție internațională), %	39,67	40,22	40,93
1.3.12. Raportul de vârstă înaintată în mediul rural, %	22,67	22,37	22,26
1.3.13. Raportul de feminitate pentru populația în vârstă de 65 de ani și peste în mediul rural, %	169,33	167,97	166,39

Sursa: BNS

2.2. Migrația și dezvoltarea economică

Context macroeconomic. Migrația forței de muncă din țară are un rol important și semnificativ nu numai în termeni demografici dar și economici. Odată cu creșterea numărului persoanelor care pleacă la muncă a crescut semnificativ cuantumul transferurilor de peste hotare a persoanelor fizice, cu o influență înregistrată asupra principalilor indicatori macroeconomici. Creșterea Produsului Intern Brut în ultimii anii în mare parte se atribuie veniturilor remise de migranții moldoveni care lucrează peste hotare. Valoarea nominală a PIB pe cap de locuitor a crescut continuu, constituind în anul 2016 – 37.859 lei față de 31.506 lei în anul 2014 (Tabelul 30).

Gospodăriile casnice și remitențele. O sursă importantă de ieșire din sărăcie pentru populația Republicii Moldova o reprezintă remitențele. Datele Cercetării Bugetelor Gospodăriilor Casnice (CBGC) demonstrează că proporția gospodăriilor care primesc remitențe, în totalul gospodăriilor casnice din țară în perioada analizată este considerabilă (Tabelul 31). Astfel în 2016, din totalul gospodăriilor 24,8% beneficiau de sursele respective, comparativ cu 23,8% în 2014. O pondere mai mare a gospodăriilor beneficiare de remitențe a fost înregistrată în mediul rural față de cel urban, respectiv 27,3% și 21,7%. CBGC denotă că în 2016 remitențele au constituit peste jumătate (55,5%) din venitul disponibil al gospodăriilor casnice din țară, dependente de remitențe (Tabelul 32).

Indicatorii care reflectă piața forței de muncă din Moldova denotă tendințe pozitive. În perioada 2014–2016 numărul populației economic active¹¹ a constituit 1272,8 mii persoane în 2016, în creștere cu 40,4 mii față de anul 2014, rata de activitate - 42,6 % în 2016 în raport cu 41,2% în 2014 (Tabelul 33), tendințe spre majorare a înregistrat și rata de ocupare (Tabelul 34).

Tabelul 30. Indicatori economici globali

	2014	2015	2016 *
1.6.1. PIB, prețuri curente, mii lei	112049,6	122169,5	134476,6
1.6.2. Rata de creștere a PIB, %	104,8	99,5	104,1
1.6.3. PIB pe locuitor, prețuri curente, lei	31506	34374	37859
1.6.4. Rata de creștere a PIB-ului pe locuitor, %	104,9	99,8	104,2
1.6.7. Indicele dezvoltării umane (Raportul anual - Dezvoltarea Umană, UNDP)	0,693	0,696	...

Sursa: BNS, * date semidefinite

Tabelul 31. Dinamica indicatorilor sărăciei

	2014	2015	2016
1.6.5.1. Ponderea populației sub pragul sărăciei absolute, total	11,4	9,6	...*
1.6.6. Proporție copiilor sub 18 ani care trăiesc în gospodării sub pragul sărăciei	13,0	11,5	...*
1.6.5.2. Ponderea populației sub pragul sărăciei relative	18,2	18,8	18,2

Sursa: BNS

*urmează să fie prezentat după revizuirea metodologiei de calculare a pragului absolut al sărăciei

¹¹Populația economic activă include persoanele care furnizează forța de muncă disponibilă pentru producția de bunuri și servicii, incluzând populația ocupată și șomerii.

Tabelul 32. Impactul remitențelor asupra bunăstării gospodăriilor casnice

		2014	2015	2016
1.7.5. Proporția gospodăriilor care primesc remitențe	Total	23,8	25,0	24,8
	Urban	20,6	20,5	21,7
	Rural	26,4	28,5	27,3
1.7.6. Proporția remitențelor în venitul disponibil al gospodăriilor casnice dependente de remitențe	Total	57,1	56,7	55,5
	Urban	50,2	52,0	49,7
	Rural	61,9	59,7	59,2
1.7.7. Proporția gospodăriilor care s-ar plasa sub pragul sărăciei dacă nu ar primi remitențe	Total	25,3	23,4	...*
	Urban	16,1	14,4	...
	Rural	32,8	30,5	...

Sursa: BNS

* urmează să fie prezentat după revizuirea metodologiei de calculare a pragului absolut al sărăciei

Tabelul 33. Populația economic activă și ocupată

	2014	2015	2016
Populația economic activă, mii persoane	1232,4	1265,6	1272,8
Rata de creștere a populației economic active, %	99,68	102,69	100,57
Rata de activitate	41,2	42,4	42,6
Populația ocupată, mii persoane	1184,9	1203,6	1219,5
Rata de creștere a populației ocupate, %	101,03	101,56	101,32

Sursa: BNS

Tabelul 34. Indicatorii Forței de muncă

	2014	2015	2016
1.5.1.1. Rata de participare la forța de muncă (definiția națională)	48,4	49,7	50,0
1.5.1.2 Rata de participare la forța de muncă (definiția internațională)	45,6	46,9	47,2
1.5.2.1. Rata de ocupare a populației de 15 ani și peste (definiția națională)	39,7	40,3	40,8
1.5.2.2. Rata de ocupare a populației de 15-64 ani (definiția internațională)	43,8	44,5	45,2
1.5.3. Rata șomajului	3,9	4,9	4,2
1.5.4. Rata șomajului în rândul tinerilor (15-24 ani)	9,8	12,8	11,2
1.5.5. Rata șomajului în rândul femeilor	3,1	3,6	2,9
1.5.6. Decalajul de gen în șomaj	-1,5	-2,5	-2,6

Sursa: BNS

2.3. Migrația și dezvoltarea socială

Migrația populației peste hotare în căutarea unui loc de muncă mai bine plătit pe de o parte reduce sărăcia, însă generează efectele sociale puternice asupra copiilor. În anii 2014 și 2015 numărul copiilor lăsați în țară fără grija părintească, în rezultatul plecării părinților peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform informației Ministerului Educației din analiza datelor Recensământului școlar, 2014 și 2015 a fost de cca. 40 mii, din

care circa 10 mii copii aveau ambii părinți plecați peste hotare și 30 mii copii - un părinte plecat peste hotare (Tabelul 35). De menționat că, aceste date nu diferă semnificativ de cele ale Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei, conform căruia în anul 2015 numărul copiilor cu părinți plecați peste hotare a fost de 39 mii copii 56,9% dintre acești copii fiind cei în vârstă de 7-16 ani¹², în anul 2016 numărul acestora constituind cca. 36 mii copii (Tabelul 36).

În același timp, deși încă relativ mic, nivelul de reîntregire peste hotare a familiilor de migranți moldoveni este în creștere (18.700 sau 4,5% din migrații pe termen lung), în special prin alăturarea copiilor părinților aflați peste hotare. Această tendință este mai pronunțată în țările UE unde circa 32% din gospodăriile de migranți sunt reunificate¹³.

Migrația influențează integrarea în educație, precum și viziunile privind oportunitatea acesteia. Datele statistice arată că în perioada analizată ratele de înrolare în învățământul general obligatoriu sunt în scădere, prezentând decalaje semnificative dintre mediul urban și cel rural. În învățământul primar rata brută de înrolare în anul 2016 a constituit 91,3%, fiind în diminuare cu 1,1 p.p. în raport cu anul 2014. În mediul rural rata brută de cuprindere în învățământul primar a fost de 77,7% fiind cu 36,8 p.p. mai joasă față de mediul urban. La rândul său rata brută de înrolare în învățământul gimnazial, la nivel național, în 2016 a fost de 86,6%, în mediul rural a constituit 77,5%, cu 25,2 p.p. mai scăzută față de mediul urban (Tabelul 37).

Deficitul de cadre didactice continuă să fie unul din efectele proceselor migraționiste. Unul din domeniile afectate puternic de migrație rămâne a fi educația, iar exodul cadrelor didactice peste hotarele țării la muncă continuă a fi impulsivat de factorii de ordin economic. Datele studiului „Impactul migrației asupra cadrelor didactice și cercetătorilor din Moldova”¹⁴, denotă, că printre factorii de impulsivare a emigrării cadrelor didactice și a cercetătorilor cel mai semnificativ este salariul. Chiar dacă în ultimii ani cadrele didactice au beneficiat de creșteri salariale, acesta, conform datelor BNS, în 2016 a constituit doar 79% din salariul mediu lunar pe economie¹⁵.

Domaniul sănătății continuă să se confrunte cu anumite probleme privind asigurarea cu personal din cauză plecării angajaților din sistem. Odată cu introducerea schemelor de asigurări obligatorii de asistență medicală, intensitatea exodului din sistem în ultimii ani s-a diminuat, indicatorii având o evoluție constantă, însă deficitul de personal în sistem rămâne a fi o problemă actuală, în special pentru mediul rural. Completarea instituțiilor medico-sanitare cu medici în perioada analizată la nivel național a fi rămâne la nivel de cca 85% (Tabelul 38).

¹² Datele MMPSF colectate de la structurile teritoriale de asistență socială conform Legii nr. 140 din 14.06.2013 și Formularului statistic de raportare nr. 103, subcapitolul 1.2.

¹³ Nexus IASCI (2014). „Inovații în migrația circulară, Migrație și dezvoltare în Moldova”.

¹⁴ Studiu realizat în cadrul proiectului „Gestionarea eficientă a migrației de muncă și a calificărilor” implementat în perioada martie 2011- decembrie 2013, de către Organizația Internațională a Muncii în parteneriat cu Organizația Internațională pentru Migrație și Banca Mondială.

¹⁵ BNS (Banca de date statistice). [Raportul dintre câștigul salarial nominal mediu lunar al unui salariat, pe tipuri de activități, și salariul mediu lunar pe economie în ansamblu \(2014-2016\)](#).

<http://www.statistica.md/category.php?l=ro&idc=452&>

Conform studiului „Lucrătorii medicali care au migrat din Republica Moldova în Italia și alte țări ale Uniunii Europene”¹⁶, scopul căruia a fost identificarea principalilor factori de atracție, respingere și de stabilire, ce au determinat un număr mare de lucrători medicali să migreze din Moldova spre Uniunea Europeană în ultimii 20 de ani, principalii factori de respingere rămân a fi salariile mici (85% din cadrele medicale care au migrat în Italia și 91% din cadrele medicale care se află în celelalte țări UE) și condițiile economice în Republica Moldova (72% Italia, 74% alte țări UE). Totodată datele studiului denotă următoarele: (i) unii migranți analizează posibilitatea reîntoarcerii potențiale în Moldova în cadrul unor scheme de migrație circulară (25% din Italia, 34% din alte țări UE), dar numai în anumite condiții, inclusiv remunerarea financiară adecvată și obiective clare; (ii) circa 67% din cadrele medicale care au migrat încă mai trimit remitențe în țara de baștină, atât cei din Italia, cât și cei din alte țări UE, suma medie a remitențelor lunare trimise acasă de cei chestionați a fost 324 EUR, cu o variație în intervalul de la 30 până la 1500 EUR; (iii) circa 30% din cadrele medicale care la moment locuiesc în Italia planifică să revină în Republica Moldova și circa 20% din alte țări UE. Respondenții au menționat și pașii ce urmează să fie întreprinși de factorii de decizie pentru a soluționa problema migrației cadrelor medicale: (i) salarii ce să asigure o situație financiară personală confortabilă și prosperă; (ii) condiții de lucru adecvate, inclusiv echipament modern; (iii) reducerea corupției; (iv) îmbunătățirea relației dintre pacient și lucrător medical.

În anul 2016 în sistemul ocrotii sănătății activau 10.388 medici și 20.972 personal medical mediu (în 2014 respectiv 10.424 și 21.995. Gradul de asigurare cu lucrători medicali scade continuu constituind 29,2 medici și 59,0 personal mediu la 10.000 locuitori în anul de referință (Tabelul 38).

Tabelul 35. Numărul de copii lăsați în RM de părinții care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Educației*

	2014	2015	2016
Total copii	40960	40010	n/a
<i>inclusiv cu:</i>			
Un părinte plecat	30720	30008	n/a
Ambii părinți plecați	10240	10002	n/a

* Datele recensământului școlar

Tabelul 36. Numărul de copii lăsați în RM de părinții, inclusiv cei care au plecat peste hotare în căutarea unui loc de muncă, conform datelor Ministerului Muncii, Protecției Sociale și Familiei*

	2014**	2015***	2016***
Total copii, inclusiv cu un părinte plecat sau ambii părinți plecați peste hotare la muncă	5926	38921	36114

* datele oferite de către structurile teritoriale de asistență socială

**doar copii lăsați de părinți ce au plecat peste hotare

*** Stoc la sfârșitul anului 2015

¹⁶ http://www.hrhobs.ms.md/news/253/86/Studiul-cu-privire-la-lucratorii-medicali-care-au-migrat-din-Republica-Moldova-in-Italia-si-alte-tari-ale-Uniunii-Europene-releva-factorii-de-atracție-si-cei-de-respingere/d,detalii_flash_noutati, realizat în perioada iulie 2013 – februarie 2014 de către Oficiul OMS din Republica Moldova

Tabelul 37. Evoluția ratelor brute de înrolare în învățământul general obligatoriu*

		2014	2015	2016
Primară	Total	92,4	91,8	91,3
	Urban	109,3	112,7	114,5
	Rural	82,5	79,6	77,7
Gimnazială	Total	86,8	86,7	86,6
	Urban	98,7	100,7	102,7
	Rural	80,4	79,0	77,5

Sursa: BNS

*Notă: Rata brută de cuprindere reprezintă numărul total de elevi dintr-un anumit nivel educațional, indiferent de vîrstă, exprimat ca raport procentual față de populația totală din grupa de vîrstă oficială corespunzătoare nivelului dat, într-un anumit an de studii.

Tabelul 38. Personalul medical în sistemul ocrotirii sănătății*

	2014	2015	2016
Medici, total persoane	10424	10397	10388
Personal medical mediu, total persoane	21995	21527	20972
Gradul de asigurare cu medici la 10.000 locuitori	29,3	29,3	29,2
Gradul de asigurare cu personal medical mediu la 10.000 locuitori	61,9	60,6	59,0
Completarea cu medici a instituțiilor medico-sanitare, în %	85,4	84,3	85,9
Medici angajați pe parcursul anului din promoția anului gestionar -total	288	164	239
din care:			
în mediul rural	15	13	26
Personal medical angaja pe parcursul anului din promoția anului gestionar -total	284	245	317
din care:			
în mediul rural	21	9	14

Sursa: * doar MS, exceptând alte ministere

III. CADRUL DE GESTIONARE A MIGRAȚIEI

3.1. Cadrul Legislativ

- Legea nr.273 din 09.11.1994 cu privire la actele de identitate din sistemul național de pașapoarte
- Legea nr.269 din 09.11.1994 cu privire la ieșirea și intrarea în Republica Moldova
- Legea nr.1024 din 02.06.2000 cetățeniei Republicii Moldova
- Legea nr.241 din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe umane
- Legea 180 din 10 iulie 2008 cu privire la migrația de muncă
- Legea nr.270 din 18.12.2008 privind azilul în Republica Moldova
- Legea nr.200 din 16.07.2010 privind regimul străinilor în Republica Moldova
- Legea nr.274 din 27.12.2011 privind integrarea străinilor în Republica Moldova

- Legea nr. 166 din 11.07.2012, pentru aprobarea Strategiei naționale de dezvoltare „Moldova 2020”
- Legea nr.257 din 01.11.2013 privind resortisanții statelor terțe care au obligația deținerii unei vize și resortisanții statelor terțe care sînt exonerati de obligativitatea deținerii unei vize la traversarea frontierei de stat a Republicii Moldova

3.2. *Cadrul Normativ*

- Hotărârea Guvernului nr.834 din 7 iulie 2008 sistemul informațional integrat al Poliției de Frontieră
- Hotărârea Guvernului nr.492 din 07.07.2011 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la procedurile de returnare, expulzare și readmisie a străinilor de pe teritoriul Republicii
- Hotărârea Guvernului nr. 655 din 08.09.2011, cu privire la aprobarea Strategiei Naționale a Moldovei în domeniul Migrației și azilului (2012-2020)
- Hotărârea Guvernului nr.50 din 15.01.2013 pentru aprobarea Regulamentului cu privire la eliberarea vizelor
- Hotărârea Guvernului nr. 339 din 20.05.2014, cu privire la aprobarea Planului de acțiuni pentru anii 2014-2016 privind susținerea reintegrării cetățenilor Republicii Moldova reîntorși de peste hotare
- Hotărârea Guvernului nr.765 din 18.09.2014 cu privire la aprobarea listei documentelor de călătorie acceptate pentru traversarea de către străini a frontierei de stat a Republicii Moldova
- Hotărârea Guvernului nr.1005 din 10.12. 2014 privind aprobarea Strategiei naționale de management integrat al frontierei de stat pentru perioada 2015-2017 și a Planului de implementare a acesteia
- Hotărârea Guvernului nr. 736 din 10.06.2016, Planul de acțiuni pentru anii 2016-2020 privind implementarea Strategiei naționale în domeniul migrației și azilului (2011-2020)
- Hotărârea Guvernului nr. 200 din 26.02.2016, cu privire la aprobarea Strategiei naționale „Diaspora-2025” și a Planului de acțiuni pentru anii 2016-2018 privind implementarea acesteia
- Hotărârea Guvernului nr.1472 din 20.11.2016, cu privire la aprobarea Planului național de acțiuni pentru implementarea Acordului de Asociere Republica Moldova –Uniunea Europeană în perioada 2017–2019
- Hotărârea Guvernului nr. 1473 din 30.12.2016, cu privire la aprobarea Strategiei naționale privind ocuparea forței de muncă pentru anii 2017–2021
- Dispoziția Guvernului nr. 58 din 07.06.2013, abrogată prin Hotărârea Guvernului nr. 725 din 08.09.2017, cu privire la Mecanismul de coordonare a politicii de stat în domeniul diasporei, migrației și dezvoltării

3.3. Cadrul Instituțional

